

Forfatter: Helgesen, Poul

Titel: Skrifter af Paulus Helie 6. Bind / ved Marius Kristensen og Hans Ræder. - 1937 Udgivet af Det Danske Sprog- og Litteraturselskab

Citation: Helgesen, Poul: "Skrifter af Paulus Helie 6. Bind / ved Marius Kristensen og Hans Ræder. - 1937 Udgivet af Det Danske Sprog- og Litteraturselskab", i Helgesen, Poul: *Skrifter af Paulus Helie 6. Bind / ved Marius Kristensen og Hans Ræder. - 1937 Udgivet af Det Danske Sprog- og Litteraturselskab*, 1932-1948, s. 173. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-helg06val2-shoot-idm140415584428256/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Skrifter af Paulus Helie 6. Bind / ved Marius Kristensen og Hans Ræder. - 1937 Udgivet af Det Danske Sprog- og Litteraturselskab

Optegnelsesbog

173

Septem dona spiritus eiusdem Lutheri,

Att haffue eert staalt oc stragt sindt,
Att frøcte huerckin Gudt eller menniskin,
Att forsmaa wnderwiisning paa schriffthen,
5 Att haffue raadt mett sijn eghen aandt,
[21 b er ubeskrevet]

[22 a] Inicium noui euangelij Secundum Manicheum

Liber generationis Antichristi filij perdicionis filij Diaboli, Diabolus genuit iniquitatem, Iniquitas genuit mendatium, Mendatium autem genuit infidelitatem, Infidelitas autem genuit Simonem Magum et fratres eius, Simon autem genuit Marcionem, Martion autem genuit Hebionem, Hebion autem genuit Cherintum, Cherintus autem genuit Eunomium, Eunomius autem genuit Basilidem, Basilides autem genuit Arrium, Arrius autem genuit Sabellium, Sabellius autem genuit Macedonium, Macedonius autem genuit 10 Luciferum, Lucifer autem genuit Donatum, Donatus autem genuit Vigilantium, Vigilantius autem genuit Pelagium, Pelagius autem genuit Sergium apostatam, Sergius autem genuit Machometum Arabie regem, Machometus autem genuit Porphyrium, Porphyrius autem genuit Auerrhoim, Auerrhois autem genuit 20 Patauinum, Patauinus autem genuit Wiclephum ex ea que fuit Belial, Wiclephus autem genuit Huss, Huss autem genuit Pragensem, Pragensis autem genuit Rochezanam, et fratres eius in exillio Bohemico, Et paulopost exilium Bohemicum Rochezana genuit Wesselum, Wesselus autem genuit Gocchium, Gocchius autem genuit Lutherum prothopriapistam, Lutherus autem genuit 25 Carolostadium, Carolostadius autem genuit Pomeranum, Pomeranus autem genuit Ecolampadium, Ecolampadius autem genuit Capitonem, Capito autem genuit Zwinglium, Zwinglius autem genuit Lambertum, Lambertus autem genuit Brunpheltium, Brunpheltius autem [22 b] [genuit] Bucerum, Bucerus autem genuit 30 Cruciferum priapistam, Crucifer autem genuit Nestuedianum lictorem, Nestuedianus autem genuit Vascularium, Vascularius autem genuit Ruffum, et ceteros perfidie viros, de qua nascetur filius qui vocabitur Antichristus.

35 Per hec diabolica dicta seducat vos Lutherus prothopriapista.

In principio erat error, et error erat apud Lutherum, et Lutherus erat error, hic erat in principio apud Lutherum, omnia per ipsum destructa sunt, et sine ipso destructum est nichil quod destructum est, In ipso mors erat, et mors erat tenebre hominum, et tenebre in luce tenebrescent, et vita eas non apprehendit, Erat 5 homo missus a diabolo, cui nomen Ioannes Huss, Hic venit ad testificandum, vt testaretur de tenebris, vt omnes errarent per illum, Non erat ille tenebre sed missus erat vt testaretur de tenebris, Erant tenebre ille tenebre vere, que obscurant omnem hominem venientem in suum mundum, In mundo erat, et mundus 10 per ipsum destructus est, et mundus eum non cognouit, In aliena venit, et alieni qui ab omni vento doctrine mouentur, eum receperunt, Quotquot autem receperunt eum dedit eis potestatem filios diaboli fieri, iis qui credidissent in eum, Sed non tantum ex sanguinibus, et ex voluntate carnis, et ex voluntate viri, sed [23 a] 15 ex diabolo nati sunt, Et error eius heresis facta est, et habitauit cum illis, et vidimus heresim eius heresim quasi a cacodemone spiratam, plenam mendacii et impietatis,

Te Lutherum damnamus, te hereticum confitemur.
Te errorum patrem, omnis terra detestatur. 20
Tibi omnes angeli, tibi celi et vniuerse potestates
Tibi clerici et laici incessabili voce proclamant,
Totus, totus, totus blasphemus in deum Sabaoth
Pleni sunt celi et terra, horrende miserie tue
Te odiosus tyrannorum gladius 25
Te hypocritarum detestabilis numerus
Te fornicatorum adulterinus laudat exercitus,
Te per orbem terrarum sancta detestatur ecclesia
Patrem immense immanitatis,
Venenosum tuum dictum, et perniciosum documentum, 30
falsum quoque per te accipiunt spiritum,
Tu rex inique secte,
Tu patris Antichristi sempiternus es filius,
Tu ad perdendos homines non horruisti religionis habitum,
Tu destructo veritatis fundamento, aperuisti sequacibus tuis por- 35
tas inferorum
[23 b] Tu ad Luciferi dexteram sedes in perpetuis penis

Optegnelsesbog

175

Tu Lucifer crederis in luctum venturus,
Te ergo quesumus tuis discipulis subueni quos errore falso im-
buisti,
Eterna caue cum illis flamma comburi,
5 Saluum fac populum tuum, quem erroribus decepisti, et valedic
hereditati tue,
Et corrige eos et exerge eos vsque in eternum,
Per singulos dies maledicimus te,
Et damnamus nomen tuum in seculum et in seculum seculi,
10 Dignare Lucifer ipse isto peccato exilire,
Miserere tui Lucifer miserere tui,
Fiat iusticia tua domine super nos quemadmodum sperauimus in te,
In te Lucifer qui sperabit confundetur in eternum,

Antiphona

15 O periurum virum, Martinum Lutherum, cuius anima volupta-
tem possidet, unde exultant lubrici letantur heretici, chorus stul-
torum proclamant, turba demonum inuitat, mane nobiscum ine-
ternum,

Versiculus

20 Constitue super eum peccatorem
Et diabolus stet a dextris eius,

Ploremus,

Deus qui conspicias, quia heretici omnes humanis suffulti presi-
diis, nullis scripturis, miraculis [24 a] aut rationibus vincuntur.
25 Concede propicius vt penitentiam agentes, aut cito conuertantur
a seductione populi tui, aut pertinaciter obstinati in infernum pre-
cipitentur, commeritas penas luituri, per omnia secula seculorum.
Amen.

[Herfra til 27 a er ubeskrevet.]

[27 b] Chrysostomus In Matheum homilia lxxvij sic scribit, de
30 cecis qui ex animo petebant illuminari, Hinc iam aperte discere
potes dilectissime, quia etiam si valde viles, atque etiam abiecti

simus : tamen si ardenti animi studio ad deum accedamus per nos ipsos, sine mediatore impetrabimus, que petamus. Considera enim quomodo nullus apostolorum affuit istis sed ediuerso quamuis multi eos repellebant, omni tamen impedimento superato, ad Iesum peruenire voluerunt. Ita et si nullam ex vita fiduciam euangelista eis tribuit ardore tamen animati sibi ipsis suffecerunt, 5

Idem homilia liij

Tu vero diligenter considera, cum nichil ab apostolis in re mulieris factum fuerit totum ab ipsa perfectum. Tantum quippe potest iugis et feruens oratio, mauult enim nostram deus qui rei sumus quam aliorum pro nobis orationem, Nam quamuis maiore illi ad Christum potiebantur libertate, magnam tamen mulier ostendit patientiam.

[28 a]

An opus sit suffragatore

apud deum, videri potest in commentariis diui Ambrosij super epistolas Pauli, vbi super hec verba Pauli primi capitis ad Romanos Dicentes enim se esse sapientes stulti facti sunt, in hunc modum scribit, Sapientes enim se arbitrantur quia rationes phisicas inuestigare putant, scrutantes cursus syderum, et qualitates elementorum dominum autem horum spernentes : ideo stulti facti sunt. 20 Cum si hec laudanda sint, quanto magis creator illorum, Solent tamen pudore passi neglecti dei, misera vti excusatione dicentes, per istos posse ire ad deum, sicut per comites peruenitur ad regem, Age nunquid tam demens est aliquis aut salutis sue immemor, vt honorificentiam regis vendicet comiti, cum de hac re, si qui etiam tractare fuerint inuenti, iure vt rei damnentur maiestatis, Et isti se non putant reos qui honorem nominis dei deferunt creature, et relicto domino conseruos adorant, quasi sit aliquid plus quod seruetur deo, Nam et ideo ad regem per tribunos et comites itur : quia homo vtique est rex et nescit quibus debeat rem- 30 publicam credere, ad deum autem (quem vtique nichil latet, omnium enim merita nouit) promerendum suffragatore non est opus, sed mente deuota, Vbicunque enim talis locutus fuerit ei respondebit illi, et mutauerunt gloriam incorruptibilis dei in similitudinem imaginis corruptibilis hominis 35

[28 b] Criminis rei habentur qui cum possunt malum
et proximi iniuriam prohibere et non prohibent

¶ Erue eos qui ducuntur ad mortem, et qui trahuntur ad interitum liberare ne cesses Si dixeris vires non suppetunt, Qui scrutator est omnium ipse intelligit, et seruatore[m] anime tue nichil fallit, reddetque homini iuxta opera sua,

Prouerborum .24.

¶ Qui viderit fratrem suum necessitatem patientem, et clauserit viscera sua ab eo, quomodo charitas dei manet in eo

.1. Joannis. 3.

Ideo diuus Augustinus refert peccatum principum crucifigentium Christum in plebem tacite consentientem, et non repugnantem pessimis eorum conatibus, neque fuisset ibi quicquam potestati deferendum, cum illa sit in edificacionem non in destructionem data, v[e]neranda quidem potestas si edificat, abhominanda autem si destruit, Nam et diuus Hieronymus ostendit his verbis rusticitatem nocere, Sancta quippe rusticitas, quantum ecclesiam dei edificat vite merito tantum nocet, si destruentibus eam non resistit Hinc Ambrosius simul et Gregorius, volunt non carere scrupulo societatis occulto, qui manifesto sceleri desinit obuiare

[Blad 29 a ubeskrevet]

[29 b] Sequentia carmina excerpta sunt ex quodam vetusto codice bibliothecae Sorensis, que tametsi non videantur omnibus numeris absoluta sunt tamen (proch dolor) verissima.

Rhoma tacet simonia placet decreta silesunt,
Deposuit claues Petrus et arma tenet,
Sedis apostolice maiestas eris amore,
fallitur et leges dictat in orbe nouas,
Sat noua decreta si dantur noua dona,
Si nichil accipiet iura priora tenet,
Sedes auaricie venalis curia Rhome,
Jura potestatis vertit in arma necis,
Percutit interimit et non venalia vendit,
Ergo domus Petri non erit archa dei,
Sed iam latronum dicitur iure spelunca,
In qua mammonas ambit auarus opes,
Atque tot vicis obnoxia Roma teneris,
Seductrix orbis non bona mater eris,

12 VI

Optegnelsesbog

Prebes exemplum multis ad crimen agendum,
Et fit de speculo pessima larua tuo,
Fallis grammaticos nusquam sinis esse peritos,
Fallis pontifices iusticieque duces, 5
Fallis discipulos fidei legisque magistros,
Regibus et monachis scandala multa facis,
Mundi mater eras nunc incipis esse nouerca,
Namque furens hominum decipis omne genus,
Ambicio regnat non est qui munera spernat, 10
Mors habet in titulis omnia regna suis.

[Blad 30-32 ubeskrevne]

[33 a] De animabus post separationem a corpore sic loquuntur quidam sancti

Ambrosius in libro de Cain et Abel, capite 2° sic ait Soluitur corpore anima, et post finem vite huius, adhuc tamen futuri iudicij ambiguo suspenditur Idem de bono mortis libro 2° ca: 10. 15
De anima (inquit) sic dicit propheta, Anima mea in manibus tuis semper Semper (inquit) non in tempore, Et tu commenda animam tuam in manus domini: non solum cum recedit e corpore, sed etiam cum est in corpore, est in manibus domini, quia non vides 20
eam vnde veniat aut quo vadat, Et infra eodem: ca: Denique et
4. Esdre .7. scriptura habitacula illa (de quibus in Esdra est mentio) animarum promptuaria nuncupavit, que occurrens querele humane (eo quod iusti qui precesserunt videantur vsque ad iudicii diem per plurimum scilicet temporis debita sibi fraudari remuneratione mirabiliter) ait corone esse similem iudicii diem, in quo sicut nouis- 25
simorum sic non priorum velocitas Corone enim dies expectatur ab omnibus, vt intra eum diem, et victi erubescant, et victores palmam adipiscantur victorie

Similem pene sententiam habet idem Ambrosius in libro de fide resurrectionis capite 3°. 30

Crysostomus homilia in Mattheum .29. postquam locutus est de animabus sanctorum et anima diuitis Sic infert quo ex loco scripture etiam illud aperte p[ro]tet, quod post exitum a corpore, in locum quendam certum anime deducuntur vnde redire sponte sua non possunt, sed terribilem illum iudicij diem ibi expectant 35

[Blad 33 b ubeskrevet]

[34 a] De multiplici sensu scripture

Sensus litteralis est ille qui a deo intenditur et per voces in littera contentas significatur Et sic sensus hystoricus non solum est litteralis, verumetiam sensus propheticus et apostolicus per voces
5 in littera contentas significatus

Sensus igitur litteralis docet quid gestum sit, et que fuerit voluntas et intentio per voces signata in littera contentas, vnde ab hoc sensu secundum Augustinum tantum sumitur efficax argumentum

10 Allegoricus sensus docet ea que ad fidei pertinent synceritatem per quam homo iniciatur ad vitam

Anagogicus sensus docet ea que speranda sunt, per que homo promouetur a terrenis ad desyderium eternorum

15 Tropologicus sensus docet ea que agenda sunt, per voluntatem charitate formatam, Charitas autem est illa, que omissis terrenis, hominem celestibus facit inherere

Littera gesta docet, quid credas allegoria
Tropologia quid agas, quid speres anagogia

Versus de his sensibus

[Blad 34 b ubeskrevet]

[35 a] Quod vulgata editio noui testamenti qua utimur non sit Hieronymi · ex subiectis liquet locis quos Hieronymus ipse in suis commentariis taxat neque verisimile est, quod seipsum criminatur

Primo, epistolam ad Galathas xix locis arguit

	¶ Vulgata editio	¶ Faber	¶ Erasmus	
25	Continuo non acquieui carni et sa[n]guini. Et contuli cum illis euangelium quod	Non confestim contuli carni et sa[n]guini Et obtuli eis euangelium quod predico in gentibus	Continuo non contuli cum carne et sanguine Et contuli cum illis euangelium quod predico inter gentes.	ca. 1. ca. 2.
30	predico in gentibus. Quibus neque ad ho-	Quibus ne ad horam	Quibus ne ad tem-	ca. 2.

	Vulgata editio	Faber	Erasmus
	ram cessimus subiectioni: correctum est.	quidem cessimus subiectione.	pus quidem cessimus per subiectionem.
ca. 2.	Sed propter subintroductos falsos fratres.	Propter quidem subintroductos falsos fratres.	Propter obiter ingressos falsos fratres. 5
ca. 3.	[35 b] Michi autem qui videbantur esse aliquid nichil contulerunt	Michi certe qui estimantur nichil contulerunt	Nam michi qui videbantur esse in precio nichil contulerunt 10
ca. 3.	Quis vos fascinavit non obedire veritati	Quis vobis inuidit, non suaderi veritate.	Quis vos fascinavit vt non crederetis veritati
ca. 4.	Timeo vos ne forte sine causa laborauerim in vobis	Timeo vobis ne aliquo modo frustra laborauerim in vobis	Metuo de vobis ne frustra laborauerim 15
eo.	Quoniam confundor in vobis	Quod indigeo esse in vobis.	Quoniam inopiam patior in vobis
ca. 5.	Euacuati estis a Christo	Soluti estis a Christo.	Christus vobis factus est otiosus 20
eo.	Persuasio hec non est ex eo qui vocat vos.	Suasio non fuit ex eo qui vocat vos.	Nempe persuasio non ex eo profecta qui vocat vos.
eo.	Modicum fermentum totam massam corrumpit	Modicum fermentum totam massam fermentat	Paulum fermenti totam massam fermentat 25
eo.	Ergo euacuatum est scandalum crucis.	Ergo sublatum est scandalum crucis	Aboliturum est igitur offendiculum crucis.
eo.	[36 a] Tantum ne libertatem detis in occasionem carnis	Solum ne libertatem in occasione detis carni	Tantum ne libertatem in occasione detis carni 30
eo.	Fornicatio immundicia, impudicitia luxuria	Adulterium, fornicatio, immundicia impudicitia	Adulterium, scortatio, immundicia lascivia
eo.	Qui autem Christi sunt carnem suam crucifixerunt cum vitiis	Qui autem sunt Christi carnem crucifixerunt cum affectibus	Qui vero sunt Christi carnem crucifixerunt cum affectibus 35

Optegnelsesbog

181

	Vulgata editio	Faber	Erasmus	
	Non efficiamur inanis glorie cupidi	Non efficiamur inanis glorie cupidi.	Ne efficiamur inanis glorie cupidi	eo.
	Vos qui spirituales estis huiusmodi instruite	Vos qui spirituales estis reparate eum qui talis est	Vos qui spirituales estis instaurate huiusmodi	ca. 6.
5	Nam si quis existimat aliquid esse cum nichil sit ipse se seducit	Si enim existimat quispiam se aliquid esse cum nichil sit seipsum mente decipit	Nam si quis sibi videtur aliquid esse, cum nichil sit, suum ipse fallit animum	eo
10	De cetero nemo michi molestus sit	Deinceps nullus michi labores afferat.	De cetero nequis michi labores exhibeat	eo.

[36 b] Ex epistola ad Ephesios errores excepti in Vulgata edicione

	Vulgata edicio	Faber	Erasmus	
15	Sicut elegit nos in ipso ante constitutionem mundi	Vtpote qui elegit nos in eo ante constitutionem mundi	Quemadmodum elegit nos in ipso antequam iacerentur fundamenta mundi	ca. 1.
20	Secundum propositum voluntatis sue In charitate qui predestinauit nos In qua gratificauit nos in dilecto filio suo	Secundum beneplacitum voluntatis sue. In dilectione qui predefiniuit nos. In qua impleuit nos gracia in dilecto.	Iuxta beneplacitum voluntatis sue Per charitatem qui predestinauit nos Qua charos reddidit nos per dilectum	eo. eo. eo.
25	Vt notum faceret nobis sacramentum voluntatis sue.	Cum nobis patefecit archanum voluntatis sue.	Patefacto nobis archano voluntatis sue.	eo.
30	Instaurate omnia in Christo	Ad omnia summatim in Christo colligenda	Vt summatim instauraret omnia per Christum.	eo.
	Qui ante sperauimus in Christo	Qui priores sperauimus in Christo	Qui priores sperauimus in Christo.	eo.

	Vulgata editio	Faber	Erasmus
eo.	Qui est pignus hereditatis nostre	Qui est arrabo hereditatis nostre	Qui est arrabo hereditatis nostre
eo.	[37 a] In redemptionem acquisitionis in laudem glorie eius, correctum	In redemptionem acquisitionis ad laudem glorie ipsius	In redemptionem acquire possessionis in laudem glorie ipsius 5
ca. 2. correctum	Facientes voluntatem carnis et desideriorum	Facientes voluntates carnis et cogitationum	Facientes que carni ac menti libebant
2	Deus autem qui diues est in misericordia	Sed deus qui diues est in misericordia	Sed deus qui diues est in misericordia 10
eo.	In vno corpore deo per crucem interficiens inimicitias in semetipso	In vno corpore per crucem · inimicitias interficiens in seipso	In vno corpore deo per crucem perempta inimicitia per eam 15
ca. 3.	Propter quod peto ne deficiatis	Quapropter peto vt non succumbatis	Quapropter postulo ne deficiatis
eo.	Huius rei gracia flecto genua mea ad patrem domini nostri Jesu Christi	Huius rei gracia flecto genua mea ad patrem domini nostri Jesu Christi	Huius rei gracia flecto genua mea ad patrem domini nostri Jesu Christi. 20
ca. 4.	Qui desperantes semetipsos tradiderunt impudicitie	Que nil pertese seipsas tradiderunt impudicitie	Vt dolere desierint semetipsos dederunt lasciuie. 25
eo.	Induite nouum hominem qui secundum deum creatus est.	Induamini nouum hominem qui secundum deum creatus est	Et induere nouum hominem qui iuxta deum conditus est
eo.	[37 b] Sed si quis bonus ad edificationem fidei.	Sed si quis bonus est ad edificationis vtilitatem	Sed si quis est bonus ad edificationem 30
eo.	Estote inuicem benigni, misericordes donantes inuicem.	Estote autem inuicem dulces · misericordes condonantes vobis inuicem	Sitis autem inuicem alius in alium comes misericordes largientes vobis inuicem 35

Optegnelsesbog

183

	Vulgata editio	Faber	Erasmus	
	Sed magis graci- arum actio	Sed potius gratio- sus sermo.	Sed magis graci- arum actio.	.ca. 5. cor.
	Propter hoc enim venit ira dei in filios diffidentie	Nam propter hec venit ira dei in filios dissuadentie.	Propter hec enim venire solet . ira dei in filios inobedientes	eo.
5	Et exurge a mortuis et illuminabit te Christus.	Et resurge ex mor- tuis et illuminabit te Christus.	Et surge a mortuis et illucescet tibi Christus	eo.
10	Mulieres viris suis subdite sint	Vxores propriis viris subiecte estote	Vxores propriis viris subdite sitis	eo.
	Sed educate illos in disciplina et correc- tione dominj	Sed educate illos in disciplina et admo- nitione dominj	Sed educetis eos per erudicionem et cor- reptionem dominj.	.ca. 6.
15	Confortamini in do- mino et in potentia virtutis eius	Inualescite in domi- no et in potentia for- titudinis eius.	Sitis fortes per do- minum perque po- tentiam roboris illius	eo.
	[38 a] Propterea accipite armaturam dei.	Quapropter assumi- te omnem armatu- ram dei.	Quapropter assumi- te vniuersam arma- turam dei.	eo.

20 Loci epistole ad Titum a beato Hieronymo taxati.

	Vulgata editio	Faber	Erasmus	
	Tito dilecto filio se- cundum commu- nem fidem.	Tito peculiari filio per communem fi- dem.	Tito germano filio iuxta communem fi- dem.	ca. 1.
25	Sed hospitalem be- nignum, prudentem sobrium	Sed hospitalem bo- norum amatorem modestum	Sed hospitalem bo- narum rerum studi- osum sobrium	eo.
	Multi etiam inobe- dientes vaniloqui et seductores.	Nam sunt plerique etiam non subditi, vaniloqui et menti- um seductores.	Sunt enim multi in- tractabiles et vanilo- qui et mentium se- ductores.	eo.
30	Senes vt sobrij sint, pudici, prudentes.	Quod senes vigiles sint, casti, modesti.	Senes vt sobrij sint grauis modesti.	ca. 2.

	Vulgata editio	Faber	Erasmus
eo.	Anus similiter in habitu sancto	Anus identidem sint in statu sacre decentes.	Anus itidem vt in habitu sint qui religionem deceat.
eo.	Seruos dominis suis subditos esse	Serui propriis dominis in omnibus subditi sint	Seruos hortare vt suis dominis parent in omnibus illis placeant.
eo.	[38 b] Et mundaret sibi · populum acceptabilem.	Et emundaret sibi populum peculiarem	Et purificaret sibi ipsi populum peculiarem. 10
eo. cor.	Hec loquere et exhortare · et argue cum omni imperio	Hec loquere et exhortare et redargue omni cum imperio	Hec loquere et hortare et argue cum omni precipiendi studio
eo. cor.	Nemo te contemnat.	Nemo te contemnat.	Nemo te despiciat 15
.ca. 3.	Admone illos principibus et potestatibus subditos esse	Admone illos magistratibus et potestatibus subditos esse	Admoneto illos vt principatibus ac potestatibus subditi sint,
eo.	Hereticum hominem post vnam et 2 ^{am} correptionem deuita	Hereticum hominem post unam et 2 ^{am} admonicionem deuita	Sectarum auctorem 20 hominem post vnam et alteram admonicionem fuge

Loci epistole ad Philemonem a diuo Hiero · taxati

.a.	Philemoni dilecto adiutori nostro	Philemoni dilecto et cooperatori nostro.	Philemoni dilecto et 25 college nostro.
.a.	Vt communicacio fidei tue euidens fiat	Vt fidei tue communicacio efficax sit	Vt communicacio fidei tue efficax fiat.
.D.	Ita frater ego te fruar in domino.	Etiam frater ego te potiar in domino.	Etiam frater ego te fruar in domino 30

[39 a] Hec omnia in commentariis, sacer Hieronymus · aut carpit aut dirigit : nunc latinum interpretem nunc Vulgatam taxans interpretacionem. Quod eo diligentius ostendimus quo publicus

error ratione traductionum · quibus passim vtimur inductus ab
hominum mentibus · falso iam vulgari more persuasis, funditus
auelleretur, neque vllas vltius haberet · falsa persuasio latebras ·
Et quamuis propositum nostrum fuerit hoc ostendere · de vsitata
5 traductione · epistolarum beatissimi Pauli, quod et fecimus, do-
lentes tamen quod ita esset, et non potius traductionem Hierony-
mi haberemus : qui volet etiam eosdem commentarios sancti doc-
toris ecclesie Hieronymi diligenter aduertere · super hunc passum
Et emundaret sibi populum acceptabilem · ca: 2^o epistole ad Ti-
10 tum (alios passus aliorum commentariorum eius in alios sancte
scripture libros : quorum esset testis multiplex, et copia diues,
breuitatis rationem habens relinquo) plane intelliget ex eodem ·
non modo epistolarum Pauli · sed nec euangeliorum traductio-
nem qua nunc vtuntur ecclesie, esse Hieronymianam, Vnde ma-
15 gis dolendum est : tantos ac tam claros beatissimi viri et sanctis-
simi doctoris ecclesie labores, quos ipse ad publicam omnium, et
piorum et studiosorum vtilitatem insumperat periisse, si omnino
et nobis et posteris [39 b] periire, Quod si ita sit, et quempiam
de posteris Christus dominus lux vera, et sola vera et indeficiens
20 illuminet ad ea restituenda, que nobis periire, olim restituta : non
inuidia non maleuolentia, aliqua insecundus erit, Sed in eo (quis-
quis is demum fuerit) gracia Christi honoranda. Quem solum
omnis honor decet omnis gloria et graciaram actio, in omnia, et
super omnia, seculorum secula · Amen ·

25 Excerpta ex commentariis beati Hieronymj quibus
manifeste conuincitur Vulgatam editionem epistola-
rum Pauli qua nunc ecclesia vtitur non esse ipsius
Hieronymj

In primo enim commentariorum epistole Pauli ad Galathas
30 libro, vbi in epistola .ca. 2. secundum Vulgatam editionem legitur
Et contuli cum illis euangelium quod predico in gentibus. Sic in-
quit sacer Hieronymus Quod supra latinus interpres acquieui dix-
erat · in eo loco vbi scriptum est, continuo non acquieui carni et
35 sanguini in presenti loco · contuli magisquam acquieui interpre-
tatus est.

Et in primo commentariorum epistole ad Ephesios vbi in epistola ca. 1. legitur Qui est pignus hereditatis nostre [40 a] in redemptionem acquisitionis, Pignus (inquit diuus Hiero:) latinus interpretres pro arrabone posuit, non idipsum autem arrabo quod pignus sonat. Ecce igitur quomodo latinum citat interpretrem, non vt de se sed de alio loquens.

Et quamquam citare latinum interpretrem solet nunquam quin ipsum reprehendat, et edicionem qua passim vtimur, quibusdam tamen in locis id facere cognoscitur apertius, Vt in 2^o commentariorum eiusdem epistole ad Galathas vbi capite [quinto] legimus Euacuati estis a Christo qui in lege iustificaminj, a gracia excidistis, Hic enim (ait sacer Hieronymus) non vt in latino, male interpretatum est, euacuati estis a Christo. Sed a Christi opere cessastis, magis intelligitur Et in 3^o commentariorum eiusdem epistole vbi paulo post eodem capite quinto, ita in vulgata editio-
ne legimus, Modicum fermentum totam massam corrumpit, Ait idem Hieronymus male in nostris codicibus habetur Modicum fermentum totam massam corrumpit, et sensum potius interpretres suum, quam verba apostoli transtulit, Et in epistola ad Titum vbi capite primo legimus Sed hospitem benignum prudentem sobrium Ait rursus Hieronymus, latinus interpretres verbi ambiguitate deceptus, pro pudico prudentem transtulit Ecce quomodo et interpretrem et edicionem, aperte sugillat et arguit Quis igitur hanc dixerit, nisi mentis rationisque inops [40 b] Hieronymi esse translationem? numquid se ipse reprehendit et se aliter et inepte quidem, cum probe in greco habeatur traduxisse dicit? Verum si quis accurate aspicere velit comperiet eum in tribus commentariorum libris, epistole ad Galathas latinum interpretrem et nostram vulgatum edicionem, notatam vnde vigesies, si etiam non plures, In primo commentariorum ad Ephesios Duodecies, In 2^o quinquies, In 3^o octies, In commentariis epistole ad Titum et Philemonem, frequenter Quare satisfactum puto sufficienter suspicionj eorum, qua nos damnassent quasi ausos ad translationem Hieronymj, nostram ex greco nouam adiecisse intelligentiam, et non solum adiecisse, sed et frequenter in examinationibus taxasse tanquam parum iuste interpretatam

[Blad 41-42 ubeskrevne]

[43 a] Subiectis scripture testimoniis ostenditur fidei
virtus contra eos qui nimis operibus tribuunt

- Gracia enim estis saluati per fidem et hoc non ex vobis Dei
enim donum est non ex operibus vt ne quis gloriatur Ipsius enim
5 sumus factura : creati in Christo Jesu in operibus bonis, que pre-
parauit deus vt in illis ambulemus. Ad ephe .2^o.
- Credidit Abraham deo et reputatum est illi ad iusticiam Ei au-
tem qui operatur merces non imputatur secundum gratiam sed
10 secundum debitum, Ei vero qui non operatur Credenti autem in
eum qui iustificat impium reputatur fides eius ad iusticiam secun-
dum propositum gratie dei .
- Cognoscite ergo quia qui ex fide sunt hij sunt filij Abrahe, pro-
uidens autem scriptura, quia ex fide iustificat gentes deus prenun-
15 tiauit Abrahe, quia benedicentur in te omnes gentes . Igitur qui
ex fide sunt benedicentur cum fideli Abraham . Quicumque enim
ex operibus legis sunt sub maledicto sunt. Et infra. Quoniam au-
tem in lege nemo iustificatur apud deum manifestum est quia *iustus ex fide uiuit* Abachuc 2^o
- [43 b] Nos enim spiritu ex fide spem iusticie expectamus . nam in
20 Christo Jesu neque circumcisio quicquam ualet neque preputium
sed fides per dilectionem operans Ad Gala .v.
- Non solum autem hoc Sed et Rebecca ex vno conceperat Isaac
patre nostro : nondum enim natis pueris, cum neque boni quic-
25 piam fecissent neque mali, vt secundum electionem propositum
dei maneret, Non ex operibus sed ex vocante dictum est . Maior
seruiet minori Sicut scriptum est Iacob dilexi, Esau autem odio
habui,
- Quid igitur dicemus? Quod gentes que non sectabantur iusticiam, ibidem
apprehenderunt iusticiam, iusticiam autem eam que est ex fide
- 30 Contra Israhel qui sectabatur legem iusticie ad legem iusticie non
peruenit, propter quid? Quia non ex fide, sed tanquam ex operi-
bus legis
- Quomodo inuocabunt in quem non crediderunt Ad Ro .x.
Nam ignorantes dei iusticiam, et propriam iusticiam querentes ibidem
- 35 constituere, iusticie dei non fuerunt subditi nam perfectio legis
Christus ad iustificationem omni credenti
Ceterum que ex fide est iusticia, ea sic loquitur Ne dixeris in ibidem
corde tuo quis ascendet in celum : illic multa vide .

- Joannis .6. d ¶ Hoc est opus dei vt credatis in eum quem misit ille .
Luce .7. [44 a] Commendat dominus centurionis fidem dicens, Ne in Israel
quidem tantam fidem inuenj
ibidem Ad Magdalenam dixit Fides tua te saluam fecit vade cum pace .
Luce .8. Dixit ad discipulos timentes obortam in mari tempestatem cum 5
iam cessasset, Vbi est fides vestra?
ibidem Ad mulierem que passa fuerat sanguinis profluuium Confide filia
fides tua te seruauit vade cum pace .
ibidem Ad patrem defuncte puelle, Noli timere crede tantum et salua erit,
Luce 17 Dicunt apostoli domino Adauge nobis fidem, Dixit autem domi- 10
nus si habueritis fidem sicut granum sinapis, dixissetis huic arbori
sycamino, eradicare et transplantare in mare . et obedisset vobis.
ibidem Ad decimum leprosum mundatum dixit dominus, Surge vade fides
tua te seruauit,
Luce 18 dicit Iesus Verum tamen filius hominis cum venerit an reperturus 15
est fidem in terra,
ibidem Dixit ceco, Quid tibi vis faciam At ille dixit domine vt visum re-
cipiam Et Iesus dixit ei Recipito visum, fides tua te saluum red-
didit, et confestim visum recepit,
Romano- [44 b] Arbitramur hominem iustificari per fidem, absque operibus 20
rum 3º legis,
ibidem Vbi igitur gloriatio, Exclusa est, per quam legem, Operum, Non,
imo per legem fidei,
Ad Roma- Iustificati igitur ex fide pacem habemus erga deum per dominum
nos .v. nostrum Iesum Christum, per quem et contigit nobis ut fide per- 25
duceremur in gratiam hanc,

[Resten af Siden tom, herefter udskaaet et Blad,
Blad 45 ubeskrevet]

[46 a] Fidei virtus ex veteri testamento

- Gen. 15 b Credidit Abraham deo et reputatum est illi ad iusticiam
Exodi 14 g Timuitque populus dominum, et crediderunt domino et Mosi seruo
eius 3º
1. Para : 5. c Exaudiuit eos dominus eo quod credidissent in eum,
2. Para . 16. c Quos cum domino credidisses tradidit in manu tua

Optegnelsesbog

189

Oculi enim domini contemplantur vniuersam terram et prebent	ibidem
fortitudinem his qui corde perfecto credunt in eum	
Credite in domino deo vestro et securi eritis,	2. Para: 20. d.
Credite prophetis eius et cuncta euenient prospera .	
5 Crede deo et recuperabit te	Ecci 2. b
Qui timetis dominum credite et non euacuabitur merces vestra .	ibidem

[Resten af Blad 46 ubeskrevet]

[47 a]

De astrologis qui se mathematicos vocant

Vnde dicitur Esaie xlvij : Defecisti in multitudine
consiliorum tuorum : stent et saluent te augures celi,
10 qui contemplabantur sydera et supputabant menses,
vt ex eis annuntiarent ventura tibi, Ecce facti sunt
quasi stipula ignis combussit eos, non liberabunt
animas suas de manu flamme, etc

In hoc locum sic dicit Hieronymus Isti igitur qui supputant
15 menses annosque dinumerant et horarum momenta librantes fu-
tutorum scientiam pollicentur Dicant tibi quid dominus super te
cogitauerit illisque tacentibus quid venturum sit propheta respon-
dit, ecce facti sunt quasi stipula, ignis deuorauit eos, vt qui salu-
tem aliis promittebant sua ignorabant supplicia

20 Vnde idem Hiero : In illud Hieremie x Hec dicit
dominus Juxta vias gentium nolite discere, et a sig-
nis celi nolite metuere que gentes timent quia leges
populorum vane sunt

Sic inquit Proprie aduersus eos loquitur qui venerantur celestia,
25 et que in signa sunt posita annorum, temporum, mensium et die-
rum, ab his estimant regi humanum genus et ex causis celestium
terrena moderari, Quodque ait leges sine legitima populorum
vane sunt, omnem humanam sapientiam futilem esse demonstrat
et nullam habere in se vtilitatem,

Hinc Ambrosius super 2^o capite ad Colossenses ait, Quod quidem omnem incredulum latet in Cristo omnem esse sapientiam et scientiam, quia non legunt in euangeliis astrologiam, Non in apostolo geometrica, non in propheta arithmetica, nec musicam, que idcirco despecta sunt a nostris, quia ad salutem non pertinent, 5
sed magis mittunt in errorem, et auocant a deo, vt dum his student raciocinacionum disputationibus curam anime sue non habent, Que enim tam vera sapientia est, nisi cognouisse quid prosit et despexisse quod obsit

[47 b] Quid sentiendum de astrologia diuinaria que 10
et matematica dicta est

Nulla fuit vnquam nocentior pestis que plures orbi calamitates inuexit, quam ipsa astrologia diuinaria, que libenter cupit videri scientia, si tamen possit geminam exuere stulticiam etiam si per 15
eam ad furorem vsque insanant et stulti adolescentes et deliri senes Duplex est enim astrologorum error alter quod multa celo subiiciunt que inde non pendeant, alter quod que etiam efficit celum, inde tamen ab eis vt putant preuideri non possunt. Vnde celi dominator apud Job .ca. 38 . Numquid nosti ordinem celi et pones rationem eius in terra? Et infra Quis enarrabit celorum rationem? Atque ideo loquitur spiritussanctus per Hieremiam prophetam ca. 10 . dicens Iuxta vias gentium nolite discere et a signis celi noli metuere que gentes timent quia leges populorum vane sunt. Vnde Augustinus in libris confessionum de astrologis loquens quos christiana (inquit) et vera pietas expellit et damnat ac 25
iccirco Basilius occupatissimam dixit esse vanitatem . Ambrosius inutilem et impossibilem. Theodoretus a philosophis etiam confutatam. Chrysostomus vanam falsam ridiculam. Vnde Seuerianus in libro de septem artibus postquam de vera dixit astronomia Tum ea (inquit) que attinent ad preuidenda [48 a] futura ita debere 30
nesciri vt nec scripta esse videantur . sunt enim fidei nostre sine dubitatione contraria Hec ille ad verbum. Hinc astrologus decreto Gregorii iunioris anathema pronuntiatur Et in concilio Toletano Si ipse presbyter aut diaconus fuerit in monasterium relegatur sceleris ibi penas perpetua detencione daturus Impium est ¶ ita- 35
que ne dicam stultum astrologorum prestigiis et imposturis homi-

nibus terrorem ac propemodum desperationem quandam immittere : Quin et impiissimum fuit illum anathemate ferire, qui optimo zelo succensus nuper prestigiosam schedulam nescio que portenta minitantem abstulit ne plures quam par esset dementaret, cum non possit aut debeatur ferri excommunicationis sententia nisi contra eum qui capitale crimen admisit aut ter monitum, vt interim taceam sententiam esse nullam que sit lata a non suo iudice Sed neque potuit hec impostura esse bonus dolus inducendi homines ad penitentiam, cum expediat eos magis induci amore bonorum quam timore malorum, nam si de excommunicatione questio est ille magis fuerit excommunicandus qui affixit aut affigi iussit quam qui subtraxit Cum Augustinus super psalmis primo et sexagesimo predicans ad populum mathematicum produxit penitentem qui professioni [48 b] renuntiauerat non aliter quam si aut iudeus aut ethnicus aliquis regenerationis lauachrum accepisset, Idem quam pulchre (interpretans Joannem) insanie nostre nos admonet qui ad astrologos liberi intramus vt exeamus serui, et mendatiis emptis libertatem illis nostram erogamus, In libro vero de natura demonum ait expresse neminij licere post Christum genituram alicuius de celo interpretari. Hieronymus ex opprobriis Egypti hoc est reliquiis idololatrie esse ait, requirere stellarum cursus, et futurorum ex eis euenta rimari, Quod si hec non sufficiant, audiamus etiam quid leges ciuiles de astrologis sentiant, Nam quid illi de his impostoribus putauerint, nemo nescit qui legales Iustiniani codices legerit, in quibus ars mathematicorum (sic enim se vocabant astrologi) vt abhominabilis interdicatur, mandante imperatore, ne quis mathematicum consulat, Sed omnibus sileat perpetuo curiositas iudicandi Si quis autem mathematicum consuluerit capitis ei (quod est summum supplicium) pena denuntiatur quod profecto non statuisset sapientissimus imperator tot et sapientum usus et legibus et iudicio nisi non solum vite inutilem : sed perniciosam hominibus istam professionem experientia demonstrasset Ipse felicissimus Iustinianus ita hoc hominum genus horrebat, vt si quis in eius comitatu deprehenderetur mathematicus summis ad eculeum vsque tormentis temeritatis sue lueret penas

[Blad 49 ubeskrevet]

[50 a] Quod opera aliquid valeant (contra illos qui totum fidei et illi soli tribuunt) subscriptis auctoritatibus probatur .

- Ad Ro . 2 . Qui redditurus est vnique iuxta facta sua his quidem qui per-
seuerantes in benefaciendo gloriam honorem et immortalitatem 5
querunt, vitam eternam, iis vero qui sunt contentiosi et qui veri-
tati quidem non obtemperant, sed obtemperant iniusticie, ventura
est indignatio et ira et afflictio et anxietas aduersus omnem ani-
mam hominis operantis malum
ibidem Non enim qui audiunt legem iusti sunt apud deum, sed qui legem 10
factis exprimunt iusti habebuntur.
ibidem Nam circumcisio quidem prodest si legem seruaueris Quod si
transgressor legis fueris Circumcisio tua in preputium versa est.
Actorum . x . Cornelius centurio vt habetur in actis . vidit angelum introeun- 15
tem ad se et dicentem sibi Orationes tue et eleemosyne tue as-
cenderunt in memoriam coram deo. Hic ergo vocari meruit ope-
ribus Si quidem orationes et eleemosyne opera sunt
2 Corinthi . Omnes enim nos manifestari oportet ante tribunal Christi vt re-
ferat vnusquisque propria corporis prout gessit siue bonum siue 20
malum,
ij Corin .vi.B [50 b] Sed in omnibus exhibeamus nosmetipsos sicut dei ministros
vt non vituperetur ministerium nostrum in multa paciencia in tri-
bulationibus in necessitatibus in angustiis, in plagis in carceribus
in sedicionibus in laboribus in vigiliis in ieiuniis, in castitate etc.
Ad Roma . 2 . Gloria vero et pax et honor omni operanti bonum Iudeo primum 25
et Greco
Ad Hebreos Non enim iniustus est deus vt obliiscatur operis vestri et laboris
: 6 : ex charitate suscepti, quam exhibuistis erga nomen illius qui mi-
nistrastis sanctis et ministratis

[Nederste Halvdel af Siden og Blad 51-53 a ubeskrevne]

[53 b] Subiectis locis enumerat Paulus peccata que a
vita excludunt eterna

- Repleti omni iniusticia Scortacione · Versutia auaritia malicia · Ad Roma
pleni inuidia, cede, contencione, dolo, malis prediti moribus, su- . primo .
5 surrones · obtrectatores. Dei osores contumeliosi, elati, gloriosi,
excogitatores malorum, parentibus immo[r]igeri, expertes intelli-
gentie pactorum haudquaquam tenaces, alieni a charitatis affectu
Inscii federis immisericordes Qui cum dei iusticiam nouerint,
nempe quod hij qui talia faciunt · digni sunt morte, non solum ea
10 faciunt verum etiam assentiuntur ijs qui faciunt ·
Ne erretis · neque scortatores neque cultores simulachrorum · 1 Corinthi .
neque adulteri neque molles neque qui concubunt masculis, ne- vi.
que fures, neque auari, neque ebriosi, neque maledici, neque ra-
paces, regni dei hereditatem accipient
15 Nunc autem scripsi vobis non commiseri Si is qui frater nomi- 1 . Corinthi
natur inter vos est fornicator aut auarus aut idolis seruiens aut 5^{to}.
maledicus, aut ebriosus aut rapax cum huiusmodi nec cibum su-
mere licet
[54 a] Manifesta sunt autem opera carnis que sunt fornicatio : Ad Gala .v.
20 immundicia : impudicitia : luxuria : idolorum seruitus : veneficia
: inimicitie contentiones emulationes : ire : rixe : dissensiones :
secte : inuidie homicidia ebrietates comessationes et his similia :
que predico vobis sicut predixi : quoniam qui talia agunt : regnum
dei non consequentur
25 Hoc enim scitote intelligentes, quod omnis fornicator aut immun- Ad Ephe .v.
dus aut auarus quod est idolorum seruitus non habet hereditatem
in regno Christi et dei ·
Mortificate ergo membra vestra terrestria. Stuprum · immundi- Ad Colos-
ciam · molliciem : concupiscenciam malam et auariciam que est senses 3^o
30 simulachrorum cultus, ob que venire solet ira dei in filios intrac-
tabiles, et infra
Nunc autem deponite et vos omnia iram indignacionem malici-
am maledicentiam turpiloquentiam ab ore vestro ne mentiamini
alius aduersus alium

Prime ad Thi. primo Scimus autem quod bona sit lex si quis ea legitime vtatur, sciens illud, quoniam iusto non est lex posita. Sed iniustus et inobsequentibus impiis et [54 b] peccatoribus, irreuerentibus et prophanis, patricidis et matricidis, homicidis, scortatoribus, masculorum concubitoribus, plagiariis, mendacibus, periuris, et si quid aliud est, 5 quod sane doctrine aduersatur secundum euangelium glorie beati dei

[Resten af Siden og Blad 55-56 a ubeskrevne]

[56 b]

Omnes principes eorum qui dixerunt hereditate possideamus sanctuarium dei, Deus meus pone illos ut rotam et sicut stipulam ante faciem venti Sicut ignis qui comburit 10 syluam et sicut flamma comburens montes, Ita persequeris illos in tempestate tua et in ira tua turbabis illos Imple facies eorum ignominia et querent nomen tuum domine,

Optegnelsesbog 195

[57 a]

Eru - bescant et conturbentur in seculum
se - culi et confundantur et pereant:
Vt cognoscant quia nomen tibi dominus tu
solus altis - simus super omnem ter - ram.

[Resten af Blad 57 ubeskrevet]

Detailed description: This block contains the musical score for page 195, section [57 a]. It features four staves of music in a single system. The lyrics are written below the notes. The music is in a simple, homophonic style with a clear melodic line and a steady accompaniment. The lyrics are in Latin, and the text is centered under the notes. A bracketed note indicates that the rest of the page is blank.

[58 a]

5 maligni Et infatua consilium eorum qui
aduersum nos ma - la cogitant Quia in volun - ta - te tua
do - mi - ne omnia sunt posita et non est qui possit resiste -
re vo - lunta - ti tue Tu enim fecisti omnia . celum
et terram et [vniuersa que celi ambitu continentur

[58 b]

10 Dominus] u - ni - der - so - rum tu es.

13*

Detailed description: This block contains the musical score for page 195, section [58 a] and [58 b]. It features five staves of music in a single system. The lyrics are written below the notes. The music is in a simple, homophonic style with a clear melodic line and a steady accompaniment. The lyrics are in Latin, and the text is centered under the notes. A bracketed note indicates that the rest of the page is blank.

Optegnelsesbog

Versiculus ¶ Peccaui cum patribus nostris
Responsorium : Iniuste egimus iniquitatem fecimus .

Oratio

Domine deus omnipotens iuste et misericors, qui per filium tuum dominum nostrum Iesum Christum pacem cum hominibus 5
firmasti, quique colla superbiorum propria virtute semper humiliasti, Respice quesumus oculis misericordie tue tribulationes ecclesie tue sancte, et super nos famulos tuos cunctosque fideles, qui peccatis nostris iram tuam meruimus, et presta in nobis gratiam tuam, vt aduersa queque forti animo sustinentes, liberati 10
mox ab iis malis omnibus, in tua iugiter pace et laude letemur per eundem Christum dominum nostrum

[59 a]

Pa - nem ange - lo - rum mandu - cavit An - thonius
dum ad tu - gu - ri - um Pauli primi heremite
lupam sequens di - uer - tisset Coruus enim 15
nu - tu dei panem tulit in - te - grum quem
per an - nos sex - a - gin - ta tu - le - rat
di - - - - - mi - dium.

Optegnelsesbog

197

Versus Ey - a inquit Paulus sumamus [Militibus
suis Christus dup] - li - ca - uit annonam

[59 b næsten tomt, nederst:]

Paule serue dej memento mei peccatoris
christiani tui famulicij tui mancipij

[60 a tomt]

- 5 [60 b] O stercke Gud ij himmelin boor
thū pleier een herre wære
oc sidher offuer alle engle koor
wore synder wille thu nw bære,
10 mijne øjen løffter ieg till teg,
saa saare mwne meg lange
om thu wilt naadelige ansee meg,
for ieg haffuer synderne mange.

- 15 Corde natus ex parentis
ante mundi exordium
alpha et o cognominacionis
ipse fons et clausula
omnium que sunt fuere
queque post futura sunt
seculorum seculis.

- 20 O beatus partus ille
virgo cum puerpera
edidit nostram salutem
feta sancto spiritu
et puer redemptor orbis,
25 os sacratum protulit
seculorum seculis

Optegnelsesbog

Psallat altitudo celi
psallant omnes angeli
quidquid est virtutis vsquam
psallat in laudem dei,
nulla linguarum silescat, 5
vox et omnis consonet
seculorum seculis.

Te senes et te iuuentus
paruulorum te chorus 10
turba matrum virginumque
simplices puellule
voce concordēs pudicis
perstreperent consentibus
[seculorum seculis.]

Ecce quam vates vetu[stis
concinebant] seculis 15
quam prophetarum fideles
[pagine sponponderant]
emicat prom[issus olim,
cuncta collaudent] deum 20
se[culorum seculis].

[61 a] Tibi Christe sit cum patre
agyoque spiritu
hijmni melos laus perhennis
graciarum actio 25
honor virtus victoria
regnum eternaliter
seculorum seculis.

[Resten af Blad 61 og Blad 62 a ubeskrevet]

[62 b] *Scotica Cantio*

Y̆th was twe mwsis biġhet in twe hwsis
hærcin an ġij szell hijr . Een dat was en
fjld mws, de toder was een hwss mwss, biġhet
amang sther wallis off stoon